

Bijlage: FNV visie op een toekomstbestendige publieke omroep

Het maatschappelijke belang van de publieke omroep

De FNV staat voor een democratische samenleving, gebaseerd op gelijkwaardigheid van alle mensen. Om dat te bereiken bouwt de FNV o.a. aan een sociaal duurzame economie en aan een samenleving waarin geïnvesteerd wordt in goede publieke voorzieningen. De Nederlandse Publieke Omroep is één van die voorzieningen en is van belang voor onze democratie. De publieke omroep kan een bindende factor zijn met programma's die informeren, misstanden onthullen, inspireren en amuseren, waarin de veelstemmigheid en veelkleurigheid van de Nederlandse samenleving tot uiting komt. Omroepwerk is ook mensenwerk. Een goede organisatie van het mediabedrijf is zowel belangrijk voor degenen die er werken, zodat zij kwaliteit kunnen leveren, als voor de kijkers en luisteraars.

Borging onafhankelijkheid en pluriformiteit

De publieke omroep staat onder druk. Er is en wordt nog steeds veel bezuinigd door de overheid. Lineair tv kijken loopt terug en verplaatst zich naar digitale media consumptie. Video On Demand en grote internationale mediaspelers trekken grote reclame budgetten aan en beheersen meer en meer de content. Als gevolg daarvan lopen reclame-inkomsten van de publieke omroep terug en is aanpassing van de programmering naar het digitale domein nodig. Dat vereist nieuwe investeringen. Tegelijkertijd wordt de waarde van onafhankelijke, betrouwbare en professionele informatie erkend, zeker in tijden van 'fake-news', ondanks (of juist mede door) het ontstaan van nieuwe media.

Om zijn waarde te kunnen behouden is het van belang dat de programmamakers van de publieke omroep in volledige programmatische en redactionele vrijheid het publiek op alle mogelijke manieren, tijden en plaatsen kunnen bereiken. FNV vindt dat het voor een toekomstbestendige publieke omroep essentieel is dat er voldoende geïnvesteerd kan worden in nieuwe technische voorzieningen die nodig zijn om alle groepen in de samenleving te kunnen blijven voorzien van programma's in een voortdurend veranderend medialandschap. Ook wettelijk moet het mogelijk worden dat de omroepen op zoveel mogelijk manieren en zonder beperkingen hun content kunnen verspreiden.

De publieke omroepen zoeken naar een nieuwe vorm van organisatie die toekomstbestendig is en tegelijkertijd recht blijft doen aan hun taak. Er is altijd een discussie gaande over de waarde van het bestel met omroepverenigingen en taakorganisaties. FNV volgt deze belangrijke discussie omdat die van grote invloed is op de vormgeving en op de budgettering van het omroepbestel.

Stabiele financiering zonder reclame

De FNV is van mening dat de financiering van de publieke omroep stabiel zou moeten zijn.

Wij zien reclame als directe inkomstenbron als medeveroorzaker van de instabiele financiering. Reclame als inkomsten draagt bij aan druk op de kwaliteit van programma's, werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden. Daarom zien wij deze bron bij voorkeur verdwijnen, behoudens bij specifieke

evenementen. Voorwaarde hierbij is dat er structurele gelijkwaardige vervanging komt, om de hoge kwaliteit van het programma aanbod, de werkgelegenheid en rechtspositie op niveau te handhaven.

Door achtereenvolgende kabinetten is er een kleine 300 miljoen euro op de publieke omroep budgetten bezuinigd. Er kan niks meer af. Sterker nog: er moet volgens ons geld bij om de kwaliteit, diversiteit, onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van onze publieke omroep in de toekomst te garanderen. Wij willen daarom dat de overheid in het omroepbudget in ieder geval de wegvallende reclame-inkomsten compenseert.

In de Mediawet is een aanpassing van de wijze van budgettering van de publieke omroep noodzakelijk. Nu kent die de zogenaamde 'geld op schema systematiek', waarbij de individuele omroep voor het maken van programma's direct geld krijgt (50% van de totale kosten) en de rest (soms zelfs meer dan 50%) via de NPO krijgt als die besluit een programma op te nemen in het zenderslot. Deze onzekere systematiek veroorzaakt teveel flexcontracten -terwijl het om structureel werk gaat- en voor onderbetaalde freelancers.

In de mediawet is ook vastgelegd dat het omroepbudget geïndexeerd wordt op basis van de consumentenprijsindex (CPI). Dit is niet logisch, want de begroting bestaat naast materiële uitgaven voor 60% tot 80% uit personeelslasten. Een index van de overheid zou daarom op basis van prijs en loonindex moeten geschieden. Door het niet meenemen van de loonstijging gaat de omroep er jaarlijks in budget op achteruit.

Daarnaast zijn wij er voorstander van om buitenlandse mediabedrijven die gebruik maken van de Nederlandse media te belasten. Internationale mediaconcerns (zoals Facebook en Google) die (deels) Nederlandse mediabedrijven bezitten en/of gebruik maken van/verdienen op de hoogwaardige digitale infrastructuur, zouden daaraan een substantiële financiële bijdrage moeten leveren.

Arbeidsmarktproblematiek

Er moet voldoende geïnvesteerd kunnen worden in het vakmanschap van de mensen die de omroepproducties maken. Daarvoor is meer werk- en inkomenszekerheid en een gezonde werk-privébalans met meer zeggenschap over het werk en werktijden voor mediamakers nodig. Het mediaveld wordt momenteel gekenmerkt door flexwerk en de doorstroom van vaste krachten is laag. Door verbinding aan te gaan met verschillende partijen in het speelveld is er meer continuïteit van werk(zekerheid) en meer doorstroom mogelijk. De FNV streeft ernaar om onnodig flexwerk in te perken en vaste contracten te stimuleren. Wil de mediasector innovatief en competitief blijven dan zal meer geïnvesteerd moeten worden in duurzame inzetbaarheid en scholing van werkenden (werknemers en zzp-ers). We vragen de overheid daarvoor een apart investeringsfonds in te richten dat gerichte ontwikkeling van medewerkers en innovatie mogelijk maakt.

Door de omroepbezuinigingen wordt er op programma's bezuinigd, maar die moeten wel geproduceerd blijven worden. De omroepen neigen daardoor naar een personeelsbeleid dat makers voor de gevolgen laat opdraaien. En dat probleem wordt alleen maar groter. Via zogenaamde tenders (aanbesteding van werk) is er een race naar beneden ontstaan bij bijvoorbeeld de facilitaire bedrijven als NEP, United en Red Bee. De vele mensen die achter de schermen werken, zoals cameramensen, geluidstechnici en editors, hebben daardoor te maken met een onverantwoordelijk hoge werkdruk en sterke achteruitgang in arbeidsvoorwaarden. Wij willen dat de overheid, de NPO en de omroepen gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor een fatsoenlijk arbeidsvoorwaardenbeleid. De overheid zou er op moeten toezien en daar ook de (financiële) randvoorwaarden voor moeten scheppen, zodat bij openbare aanbestedingen met publiek geld,

kwaliteit het belangrijkste criterium is en dat daarbij normale sociaal economische normen en standaarden in acht genomen (kunnen) worden.

Het in de praktijk toepassen van een effectieve en handhaafbare fair practice code bij het contracteren van werkenden kan helpen bij een eerlijke besteding van publiek geld en leiden tot een fatsoenlijke betaling van werkenden. De concurrentie op arbeidsvoorwaarden moet stoppen. Daarvoor moet ook payrolling verdwijnen en de positie van zelfstandigen versterkt worden. Dit kan door het mogelijk te maken voor zzp'ers om collectief te onderhandelen over eerlijke tarieven, zich te verzekeren voor arbeidsongeschiktheid en om een aanvullend pensioen op te bouwen. Voor een deel ligt daar een taak bij de bedrijven, maar de overheid kan dat stimuleren door arbeidsmarkt middelen (die ook in de OCW begroting staan) daarvoor in te zetten. Op deze manier zal de sector interessant blijven om in werkzaam te zijn en kan talent worden behouden.

Oplossingen en randvoorwaarden voor een sterke publieke omroep met gezonde arbeidsomstandigheden:

- Investeer in duurzame inzetbaarheid en scholing van alle werknemers en zzp-ers;
- Leg de concurrentie op arbeidsvoorwaarden aan banden door voorwaarden te stellen bij de besteding van publiek geld, met als uitgangspunt gelijk loon voor gelijk werk, waarbij de cao Omroep personeel de norm is;
- Geef als overheid het goede voorbeeld door daarin als randvoorwaarde op te nemen dat tenminste 80% van de mediamakers direct in dienst is;
- Zorg dat deze voorwaarden voor eerlijke beloning en fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden ook gelden als publieke omroepen werk via tenders/aanbestedingen uitbesteden. Zodat men tenminste op het niveau van de cao Omroep personeel wordt betaald bij werk dat vergelijkbaar is aan functies in de cao Omroep personeel. Waardoor mensen die werken voor bijvoorbeeld producenten en de facilitaire bedrijven (cameramannen, geluidstechnici etc.) kunnen rekenen op fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en te krappe budgetten niet op hen worden afgewenteld;
- Neem indexering van de budgetten op basis van loon- en prijsbijstelling op in de mediawet;
- Stel een ondergrens van tenminste 130% van het WML in de beloning van mediaprofessionals;
- Iedereen bouwt een goed pensioen op ongeacht de contractvorm;
- Bied zzp-ers de mogelijkheid om te onderhandelen voor eerlijke tarieven en zich te kunnen verzekeren voor arbeidsongeschiktheid en een aanvullend pensioen;
- Actieve controle door ISZW op artikel 8 Waadi (het juiste loon) i.p.v. op Wet Minimumloon bij de publieke omroep;
- Voorkom dat het zogenaamde 'fictief dienstverband' (constructie waarbij volstrekt onduidelijk is of iemand werknemer, zelfstandige of uitzendkracht is) wordt misbruikt om bestaande cao's en arbeidsrechtelijke verplichtingen te ontlopen. Werkenden zijn hierbij geen werknemer en ook geen echte zelfstandige, waardoor zij onder cao-niveau duiken. Het rariteitenbesluit wordt ingezet om deze groep toch verzekerd te laten zijn voor werknemersverzekeringen, maar achteraf is pas de beoordeling of iemand aan de voorwaarden voldoet om aanspraak te maken op deze verzekering;
- Pak constructies aan waarin werknemers onvrijwillig zelfstandige worden bij publieke omroepen en de uitvoerende bedrijven (denk aan facilitaire bedrijven) door hand te haven op schijnopdrachtgeverschap.

Voorkom onderbetaling bij omroepen

Uit onderzoek onder de regionale omroepen, aangesloten bij de Stichting Regionale Publieke Omroep (RPO), blijkt dat zij via schijnconstructies jaarlijks minstens 2,5 miljoen euro te weinig hebben betaald aan arbeidskosten van medewerkers met onzekere contracten. Bezuinigingen vanuit de overheid op de regionale publieke omroep worden nu afgewenteld op deze medewerkers, die ongelijk worden behandeld en per saldo worden onderbetaald van publiek geld.